

трира пред местното общество силата на публичността и ролята на периодичния печат в живота на българите по това време.

Изобличителната дописка, подписана с псевдонима „Един ученик Т. Л. К.“, по мое мнение, е дело на младия учител в пирдопското училище, по-късно и революционен деец - Тодор Лилев Кацаров¹¹. Будната съвест на огорчения от незавидното състояние на обществените дела в селището Тодор Кацаров, предизвиква и ответната реакция от страна на засегнатите от критичната публикация. Епитропите от църковно-училищното настоятелство от есента на същата 1871 г наемат на негово място в училището Никола Груев от Копривщица¹². Тодор Лилев Кацаров е принуден да замине на разноски на родителите си за Пловдив, където продължава образованието си в епархийското училище¹³.

Заслужава да се спомене и една публикация във в. „Независимост“ от 1873 г.¹⁴. Анонимен автор от София, добре запознат с живота в района, пише до изданието, че за българите от казата не съществува „ни правосъдие, ни човечина, ни благоразумие“, а „правата, честта, вярата и народността ни се тъпчат съвсем безнаказано“. Вината не била толкова в турците, колкото във „верноподаниците на злодейците и най-честитите добродетели на агите“. Дописникът обяснява, че шпиони в Пирдоп на софийския паша са двама братя, които са цитирани поименно. Те гонели „сичките младежи, които имат човечески понятия и у които са се появили барем две искри народолюбие“. И дори приканвали пирдопските чорбаджии да съберат пари и подкупят наемници, за да убият Любен Каравелов и сподвижниците му.

Кой е дописникът на „Независимост“ описал с негативни краски двама от първенците в Пирдоп се разбира чак след Освобождението, когато значителна част от статията, включително и пасажът с имената на пирдопските първенци, е тиражирана отново във в. „Отечество“¹⁵. Новата публикация предизвиква реакцията на тогавашния кмет на града Иван х. Цанов. Със специално писмо от 28 май 1885 г. до редактора Панталей Кисимов той опровергава изнесеното в бр. 25 от същата година на изданието - „Относително авторът на тази безобразна клевета ще кажа, че той е Александър Груев от Копривщица, наш учител в това време...“¹⁶.

От следващия брой обаче вестникът е спрял и по поръчение на редакционния комитет на „Отечество“ Кисимов отговаря на кмета писмено, с извинение, че това е причината опровержението да не бъде обнародвано. Редакторът изразява съжалението си за накърненото име на „добрите граждани“ на Пирдоп и подробно обяснява, че задачата на публикацията е не да потвърждава съдържанието на статията от в. „Независимост“, а да го „изобличава“. Според Пантелей Кисимов „и днес, както преди десет години, ся намират същите развратници, като тогавашния